

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Oslo, 1. juli 2004

Deres ref.: 2003/2777

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM ENDRING I FORSKRIFT OM PERSONALE I KOMMUNALE FOLKEBIBLIOTEK

Det vises til Kultur- og kirke departementets høringsnotat datert 07.05.2004. Norsk Bibliotekforening, Bibliotekarforbundet og Fagforbundet, Seksjon kirke kultur og oppvekst - Rådet for bibliotekansatte ønsker med dette å avgi vår felles høringsuttalelse angående denne saken.

HOVEDKONKLUSJON

Vi vil starte med å presisere vår skepsis mot forslaget til endring i forskriften, slik det også kom til uttrykk på møtet med ABM-utvikling den 20. februar 2004 og i brev av 11. mai 2004 (sendt av Bibliotekarforbundet, Norsk Bibliotekforening, Fagforbundet - Rådet for bibliotekansatte og Fylkesbiblioteksjefforeningen).

Underskriverne av dette høringsbrevet (Bibliotekarforbundet, Norsk Bibliotekforening, Fagforbundet, SKKO - Rådet for bibliotekansatte) er mot en uthuling av biblioteklovens §5, og finner det uheldig og underlig at en slik sak kommer opp på dette tidspunktet.

Vi er av den oppfatning at en forskriftsendring som har som siktemål å uthule § 5 i bibliotekloven ikke vil bidra til en positiv og nødvendig utvikling av biblioteksektoren verken faglig, administrativt eller strukturelt. Videre finner vi et slikt forslag til forskriftsendring vanskelig forenlig med de signaler som statsråden nylig har kommet med overfor sektoren.

OM TIDSPUNKTET FOR FORSLAGET

Biblioteksektoren befinner seg nå i en mellomperiode i påvente av en stor bibliotekutredning. I etterkant av denne utredningen er det sannsynlig at en ny lov om folkebibliotek vil bli lagt fram. Dette vil igjen sannsynligvis føre til behov for å se på forskriftene på nytt. Derfor uttrykker vi igjen vår undring ved at en slik forskriftsendring kommer opp nå.

Det er i denne sammenheng grunn til å peke på at Stortingets endring av bibliotekloven i 2003 ikke ga noen endringer vedrørende § 5.

I en situasjon hvor det i større grad åpnes for interkommunalt samarbeid og kommunesammenslåing er det vanskelig å forstå at det haster med å innføre en endring som binder kommuner til å ansette ikke-utdannet personale på permanent basis. Saken tåler å

vente til etter bibliotekutredningen, også fordi denne ventetiden kan gi oss et glimt inn i en ny kommunestruktur.

Sett i lys av dagens stillingsmarked er også tidspunktet for en slik endring uforståelig. Det lyses ut færre stillinger som biblioteksjef nå enn hva som har vært tilfelle i lang tid, og det er et strammere arbeidsmarked for bibliotekarer. Derfor har det i flere små kommuner i den senere tiden blitt ansatt fagutdannet biblioteksjef for første gang. Videre har kommuner som lyser ut biblioteksjefstillinger fått flere fagutdannede søkere enn hva som har vært vanlig tidligere. Det er vanskelig å se nødvendigheten av å endre forskriften slik at en enklere kan få dispensasjon fra kravet om fagutdannet biblioteksjef, i et marked der det er lettere å få fagutdannet biblioteksjef enn hva som har vært vanlig. På direkte spørsmål fra Bibliotekarforbundet om omfanget av dispensasjonssøknader ble det i møtet den 20. februar oppgitt fra ABM-utvikling sin side at antallet dispensasjonssøknader i 2001 var på 8, og i 2002 på 3 dispensasjonssøknader. Tallene for 2003 var ikke klare. Det er altså snakk om et svært lite antall dispensasjonssøknader.

GENERELLE MERKNADER

I forslaget til ny forskrift er Biblioteksjefen definert som : "Den som har det faglige og administrative ansvaret for kommunens samlede folkebibliotekvirksomhet". Denne formuleringen kan skape fortolkningsproblemer og uklarhet rundt biblioteksjef-tittelen. Den gjeldene forskriftens tekst: "Biblioteksjefen er den faglige og administrative leder for kommunes samlede folkebibliotekvirksomhet" er avklarende og oppklarende i så måte, og bør for all del beholdes.

Høringsforslaget har med en ny setning i §2 om at ABM-utvikling utarbeider veiledning til forskriftsforslaget om biblioteksjefkompetanse. Forslaget til veiledning inneholder prinsipielle endringer og reiser spørsmål som krever en bredere gjennomgang, blant annet med involvering av de utdanningsinstitusjoner som utdanner bibliotekarer. Veiledningen kan ikke defineres som en hastesak og må derfor tas inn som del av den varslede bibliotekutredningen.

Det gamle resonnementet rundt 2-års dispensasjon var at det er vanskelig å spå om framtidens arbeidsmarked. Vi mener at dette resonnementet fortsatt har gyldighet. Det bør fastholdes at hensikten er å gi en ny åpning for at det kan komme kvalifiserte søkere. Med tanke på den langsiktige bibliotekutviklingen i kommunen, mener vi det er bedre med et to års interregnum enn å binde seg til personer som "som minimum har generell studiekompetanse" for en 30-40 års periode. Det må virke bastant, også for den kommunen det gjelder, å kategorisk avvise at de kan tiltrekke seg utdannede søkere ved neste utlysning.

I flere offentlige dokument, sist Innst.S.nr. 131 (2003-2004) legges det vekt på at det er nødvendig å styrke skolebibliotekene. Kommunene bør oppfordres til å lyse ut fulle stillinger ved å gi biblioteksjefen ansvar for skolebibliotekene i tillegg til folkebiblioteket.

Høringsbrevet bygger sin argumentasjon blant annet på at "Ofte er begrunnelsen at de ønsker motiverte medarbeidere som kan stå for en langsiktig planlegging av bibliotekdriften, og at det er ønskelig å kunne investere i mer langsiktige kompetansehevingstiltak rett etter tilsetning." Ettersom det er snakk om et begrenset antall dispensasjonssøknader, må det være vanskelig å generalisere. En generalisering kan for den del vendes motsatt vei: "Mange av de som blir tilsatt i slike stillinger har allerede vært inne i systemet som ansatte i en eller annen kommunal virksomhet, ofte innen kultur eller utdanning, slik at de aller fleste generelle kompetansehevingstiltak allerede er på plass. Eventuell investering i bibliotekspesifikke kompetansehevingstiltak må sees som en trygghet og berikelse for kommunen, da det som regel vil være behov for kvalifiserte vikarer ved ferie, sykdom og annet fravær." Det er vår

påstand at mange av de biblioteksjefene som er berørt oppfatter 2-årsregelen som en trygghet i forhold til at de kan få kvalifisert avløsning, og også som en slags prøvetid hvor de kan ta stilling til om de ønsker å satse langsiktig på yrket.

De generaliserende påstandene er i det hele tatt et påtagelig trekk ved høringsbrevet. Det hadde kanskje tjent en hensikt dersom man fikk en anonymisert sammenfatning av de siste årenes dispensasjonssøknader, med tanke på stillingsstørrelser, kommunestørrelser, individuelle karrierer og hvilken kompetanse søkerne og de som ble ansatt har. Det er vårt inntrykk at ordningen fungerer etter hensikten, og at 2-årsregelen praktiseres på en måte som både kommunene og bibliotekene kan se seg fornøyd med.

Høringsfristen har ikke gitt rom for at forslaget kan tas opp til politisk behandling i kommuner og fylkeskommuner, noe vi finner negativt. Vi kan ikke se at denne saken er en hastesak av den typen som skulle kunne rettferdiggjøre denne korte fristen. Det at et slikt forslag ikke kan bli gjenstand for politisk behandling i kommunene bidrar til å minske kommunenes informasjon om, ansvar for og innflytelse over bestemmelser som i sterk grad angår dem.

På grunnlag av disse vurderinger vil de undertegnede organisasjoner, som representerer hele bredden av ansatte i biblioteksektoren, på det sterkeste fraråde departementet å ta forslaget om endring i forskriften til følge.

Med vennlig hilsen

Norsk Bibliotekforening

Frode Bakken (sign.)
leder

Fagforbundet, Seksjon kirke kultur og oppvekst (Rådet for bibliotekansatte)

Mette Henriksen Aas (sign.)
leder

Bibliotekarforbundet

Monica Deildok (sign.)
leder

Vedlegg: Brev av 11. mai 2004